

Deprem Sonrası Hatay İçin

Tasararla ve Yap

Ozan Avcı, Ceren Çelik, Arda İnceoğlu, Kürşad Özdemir, Didem Sağlam, Buket Samancı, Esra Sert, A. Hilal Uğurlu, Büşra Ünver, Zülfüye Yıldız

Tasararla ve Yap! stüdyosu MEF Üniversitesi Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi birinci sınıf öğrencileri tarafından her yaz farklı şehirlerde gerçekleştirilen projeler üreten bir stüdyodur. Fakültenin iç mimarlık ve mimarlık bölümleri öğrencilerinin dâhil olduğu projeler, tasarımın ilk anından uygulamanın son adımına dek birlikte üretmenin ve yaparak öğrenmenin gücünü ortaya çıkarmaktadır. Stüdyo, öğrencilere kolektif karar verme süreciyle oluşan üretimlerin mekânsal ve sosyal etkilerini görme olanağı sağlarken sosyal sorumluluk bilincini de yanında getirmektedir. 2016 yılından bu zamana dek yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve endüstri iş birlikleri ile farklı şehirlerde gerçekleştirilen stüdyo, ihtiyaçların belirlenmesi, araştırma, tasarımın geliştirilmesi, üretim ve uygulama gibi süreçlerden oluşmaktadır.

2023 yılı Tasarla ve Yap! stüdyosu kapsamında gerçekleştirilen projeleri anlatmak bu defa üretimlerin mekânsal niteliklerinin, teknik özelliklerinin, sürecin sağladığı öğrenme çıktılarının ötesine taşmaktadır. Her sene sosyal sorumluluk esasıyla gerçekleştirilen projeler bu yıl 6 Şubat'ta ülkenin

yaşadığı tarifsiz yıkım sonucu başka türlü bir dayanışmaya dönüşmüştür. Stüdyo kapsamında bu sene Hatay'da dört proje gerçekleştirilmiştir. Projelerin toplumsal dayanışma boyutu tasarımın ilk anından uygulamanın son anına dek sürecin içine işleyen bir hâl almıştır. Mekânsal çözümler üretmenin ötesinde, dayanışmanın öğrettiklerinin, bu yılki stüdyonun vardığı en önemli noktalardan biri olduğunu söylemek yerinde olacaktır. 2023 yılı Tasarla ve Yap! projelerinin süreci, birlikte üretmek kadar birlikte olmanın hissettirdiklerinin yaşattığı tarifi zor anlar ile dolu bir süreç olmuştur.

Tasarım ve uygulama sürecini en çok etkileyen durumun bölgenin zorlu koşulları olduğu söylenebilmektedir. Yerinde üretimin beraberinde getirdiği konaklama, elektrik, su gibi birtakım ihtiyaçların olması, buna karşılık bölgede kaynakların oldukça kısıtlı olması nedeniyle üretimlerin büyük bir kısmı MEF Üniversitesi Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesinde, Hangar'da gerçekleştirilmiştir. Bu durum tasarımların hızlı ve kolay uygulanabilir, demonte edilebilir ve kolay taşınabilir olması gibi gereklilikleri beraberinde getirmiştir. Sivil toplum kuruluşları ve gönüllülük esasıyla çalışan topluluklar

ile yapılan görüşmeler sonucu ihtiyaçlar belirlenmiş ve ekipler bu ihtiyaçlar doğrultusunda çalışmalara İstanbul'da başlamıştır. Üretimin büyük bir kısmı İstanbul'da tamamlanıp bölgeye ulaştırıldıktan sonra ekipler de bölgeye gidip belirlenen alanlarda uygulamaları gerçekleştirmişlerdir.

Bu çerçevede fakültenin öğrencileri ve yürütücülerinden oluşan dört ekip Hatay'ın farklı bölgelerinde görev almıştır. LODA, Hatay Vakıflıköy Kadın Kooperatifi için tasarlanan oturma modülleri ve satış tezgâhı projesi; AÇIK SAHNE, Hatay Serinyol'da çocuklar için tasarlanan bir sahne ve bostan projesi; LÂL, Hatay Samandağ'da güzel sanatlar kursu öğrencileri için tasarlanan açık alanda oturma, dinlenme ve sergi alanı projesi; FON, Hatay Samandağ'da Üniversite Kitap Kafe öğretmenleri ve öğrencileri için tasarlanan tiyatro eğitimi amaçlı kulis/sahne projesi olarak hayata geçirilmiştir.

LODA

PROJE ADI **Loda**

PROJE YERİ **Vakıflıköy, Samandağ, Hatay**

PROJE YÜRÜTÜCÜLERİ **Esra Sert, Arda İnceoğlu**

PROJE ASİSTANLARI **Zeynep Çolak, Cem Şafak, Hıdır Onur Bahap**

TASARIM ve UYGULAMA EKİBİ **Ali Haydar Ararut, Begüm Bayhantopçu, Emre Koçar, Sıla Çerezci, Sude Korkmaz, Talha Pirci**

PROJE ve UYGULAMA YILI **2023 (3-16 Temmuz)**

Hatay, Samandağ'a bağlı Vakıflıköy Köyü'nde bulunan Vakıflıköy Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi kadınların dört mevsim boyunca çeşitli reçeller ve yiyecekleri beraberce ürettikleri, dayanıştıkları ve yan yana geldikleri ortak bir mutfağa sahiptir. Bu mutfak Vakıflıköy Müzesi'nin hemen yanı başında ve kapılarını doğrudan çok havadar, yemyeşil manzaraya hâkim minik bir bahçeye açmaktadır. Neredeyse köye gelen herkes burada soluklanmak, manzaranın tadını çıkarmak, kooperatifi ve müzeyi ziyaret etmek ve fotoğraf çekmek için bu bahçeyi mutlaka ziyaret etmektedir. Bizler de "LODA" ismini verdiğimiz projeyi mutfak ile bağlantılı olarak bu bahçede gerçekleştirdik.

Kooperatif kadınlarının çeşit çeşit reçel de dâhil olmak üzere beraberce ürettiklerini sergileyebilecekleri ve satışını gerçekleştirebilecekleri bir ahşap tezgâh modülü ile kooperatifin konumlandığı manzaraya hâkim iki farklı oturma-yeme/içme birimi kooperatiften temsilciler ile birlikte konuşarak tasarlanmıştır. Öğrenciler önce Hangar'da iş güvenliği ile aletleri nasıl kullanacaklarını öğrendikleri bir eğitimden geçmiş, sonrasında proje için araştırma, eskizler, çizimler, 1/20 ve 1/10 ölçekli maket çalışmaları ile 1/1 ölçekli ahşap prototip üretimlerini okulda stüdyoda kolektif olarak gerçekleştirmiştir. Ardından üç yürütücü, üst sınıflardan iki asistan öğrenci, altı

birinci sınıf öğrencimiz ile uygulama projelerini gerçekleştirmek üzere Samandağ'a gidilmiştir. Süreç boyunca bizi hiç yalnız bırakmayan, kendisi de Samandağlı olan öğrencimiz Hıdır Onur Bahap ile de Vakıflıköy'de bir araya gelinmiştir. Ahşap satış tezgâh modülü ile ahşap gölgelikli oturma birimlerinin tüm ölçüm-kesim işlemleri de dâhil uygulaması kooperatifin bahçesinde, sıklıkla akşam saatleri çalışarak, tuhaf duygularla boğuşarak ve unutulmaz anılar biriktirerek gerçekleştirilmiştir. Son dönemde İpek Yüreklî'nin de katkısını ve desteğini alarak proje tamamlandığında tüm öğrencilerimiz yaparak öğrenmenin, beraber üretmenin mutluluğunu paylaşmıştır.

Ev sahibimiz Vakıflıköy Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi'ne; kooperatif ile bir araya gelmemizi sağlayan Hrant Dink Vakfı'na; bize tüm süreçte destek olan Lora Çeper'e; yemeklerimizi yapan Gönül Abla'ya, her sorunumuzu güler yüzle çözen Diyar Sağaltıcı'ya teşekkür ederiz.

AÇIK SAHNE

PROJE ADI **Açık Sahne**

PROJE YERİ **Serinyol, Antakya, Hatay**

PROJE YÜRÜTÜCÜLERİ **Buket**

Samancı, Büşra Ünver, Ceren Çelik, Zülfüye Yıldız

PROJE ASİSTANLARI **Elif Tetik, Hatice Nur Bülbül, Nurselen Karal**

TASARIM ve UYGULAMA EKİBİ **Aylin Demircioğlu, Bahar Turan, Betül Sivri, Beyza Nur Akdeniz, Ekin Kalat, Furkan Gültekin, Furkan Karataş, Gökçe Ece Koç, Melih Korkmaz, Ronahi Kul, Yiğit Ayiker, Yusuf Altunbaş, Zeynep Arslan**
PROJE ve UYGULAMA YILI **2023 (3-19 Temmuz)**

Açık Sahne, Antakya'nın Serinyol Mahallesi ve çevresinde yaşayan çocuklar için gerçekleştirilen sosyal etkinliklere ev sahipliği yapmak üzere tasarlanmış bir sahne ve bostan projesidir. Bölgede etkinlikler düzenleyen sivil toplum kuruluşları ve mahalle sakinleri ile yapılan görüşmeler sonucu belirlenen ihtiyaçlar doğrultusunda şekillenen proje İstanbul'da Hangar'da üretilmiş, ardından Serinyol Mahallesindeki Yusuf Kabaali Parkında belirlenen alana kurulmuştur.

Proje, bölgenin yaz aylarında ulaştığı yüksek sıcaklık nedeniyle gölge bir alan sağlayarak birden çok etkinliğe elverişli bir mekân oluşturmayı amaçlamaktadır. Yumuşak toprak zeminde ana bir aks üzerinde sırasıyla amfi, sahne ve bostan olarak tasarlanan sabit program öğeleri strüktürleşen iki ana modülün üst örtü ile bağlanması ile alanın gölge ihtiyacını sağlamaktadır. Sabit birimler haricinde ihtiyaç halinde alanın istenilen yerine taşınarak alternatif bir etkinlik için kullanılacak çeşitli ölçülerde taşınabilir oturma birimleri ve oyun masaları tasarlanmıştır. Projenin sahne kısmında gerçekleştirilebilecek etkinlikler arasında film gösterimleri, tiyatro oyunları, dinletiler yer alırken bostan kısmında çocukların toprakla olan ilişkilerini güçlendirmek amacıyla

ekim yapabilecekleri bitki yatakları yer almaktadır. Sahne modülünde yer alan portatif sinema perdesi kaldırıldığında burada yer alan yüzey ve oturma birimleri kullanıma açılarak amfiden bostana bir vista sunulmaktadır. Kesitte ana aks takip edildiğinde vistayı ve sahne odağını güçlendirmek amacı ile strüktürde kot farkları yaratılmıştır. Bununla birlikte birimlerin içerisinde bedenin oturma, ayakta durma, uzanma, yaslanma gibi çeşitli pozisyonlarına karşılık gelebilecek hacimler çözümlenmiştir.

Ana modüller olan sahne ve amfi strüktürleri hafiflik ve geçirgenlik ilkeleri dikkate alınarak tasarlanmıştır. Yapının küteselliğin ve kapalılığın aksine alana ve başta çocuklar olmak üzere mahalle sakinlerine davetkâr bir yaklaşım sergilenerek çeşitli sosyal etkinliklere ev sahipliği yapması amaçlanmıştır.

Ekibin bölgeye ulaşması için transfer desteği sağlayan Mustafa Kalat ve Adana Diş Hekimleri Derneğine, uygulama sürecinin her anında bizimle çalışan Aykut Seğmen'e ve bizleri yalnız bırakmayan Serinyol'da yaşayan çocuklara çok teşekkür ederiz.

LÂL

PROJE ADI **LÂL // Samandağ**

PROJE YERİ **Samandağ, Hatay**

PROJE YÜRÜTÜCÜLERİ **Didem**

Sağlam, Ozan Avcı

PROJE ASİSTANLARI **Kayra Suner,**

Pınar Zeyrek

TASARIM ve UYGULAMA EKİBİ **Ada**

Kilimci, Ece Nur, Efe Şenel, F. Sude

Aldatmaz, Lizay Vural, Mehmet Emin

Sebilçioğlu, Mehmet İncekara, Rana

Büyükteke, Sena Koç, S. Ecem Şahan,

Z. Begüm Öztürk

PROJE ve UYGULAMA YILI **2023 (12-25 Haziran; 7-8 Ağustos)**

LÂL yıkımlardan en çok etkilenen kentlerden olan Samandağ'da Birleşmiş Eller Derneğinin desteğiyle yeniden canlandırılan, öğrencilerini güzel sanatlar sınavlarına hazırlayan, daha küçük yaş gruplarına ise resim, heykel, oyun, vb. atölyeleri düzenleyen Atölye Avangard'ın deprem sonrasında bir çıkmaz sokağın iki çadır ve bir konteyner ile atölyeye çevrilmesiyle oluşturduğu kurs mekânının yanına eklenen bir açık alan projesidir. İstanbul merkezli Birleşmiş Eller Derneğinin desteğiyle ve Atölye

Avangard'ın kurucularının gelecek odaklı çalışma azmiyle oluşturulan bu ortam, sıradan bir kurs mekânından çok bir dayanışma ve yaşam alanıdır. Depremden etkilenen kentlerde gündelik hayatın devam edebilmesi için bu gibi mekânların varlığı kritik öneme sahiptir.

Birlikteliklerini kendimize yakın hissettiğimiz bu yaratıcı ekip, çadırlarını özelleştirerek nitelikli mekân ihtiyaçlarını çoktan karşılamaya başlamıştır. 11 öğrenci, iki öğrenci asistan ve iki yürütücüden oluşan ekibimizle açık alanda rahatlatma, oyun, bir araya gelme, çalışma, dinlenme gibi çeşitli şekillerde kullanılacak modüller çalışılmıştır. Atölye Avangard'ın kendine kurduğu "geçici" düzen, modüllerle esneklik sağlamayı gerektirmiştir. Ancak bu geçiciliğin akıbeti son derece belirsiz olduğu için modüllerin nitelikli bir mekân kurması da önemli bir kriter olmuştur.

İstanbul'da Hangar'da üretilen strüktürün hem Samandağ'a transferi hem de Atölye'nin bilinmeyen bir tarihte taşınma ihtimali tasarım prensiplerinde modülerlik, esneklik ve paketleme kolaylığını öne çıkarmıştır. Kurulum için Hatay'a gitmek, stüdyonun en büyük kazanımlarından biri olan proje yeri ve oradaki insanlarla etkileşim kurmak açısından çok önemli olmuştur.

Çadır dışında bir ortak kullanım alanı ihtiyacının tartışılmasıyla üretilen fikirler, Atölye'nin şimdiki alanında, planda L şeklinde bir yerleşimle çalışılmıştır. L planlı düzen, komşusu olduğu bahçe duvarıyla sınırlanarak yarı özel bir mekân tariflerken yol ile de yarı geçirgen bir sınır oluşturulmuştur. Bu tarifli mekân, istenildiğinde üzerine gerilecek bir branda ile yarı kapalı bir alana dönüşmekle beraber gelecekte başka bir yerleşkeye taşınması halinde farklı bir plan düzeniyle yeni ilişkiler kurmaya elverişli hâlde tasarlanmıştır.

Modüller temelde oturma alanları olarak tasarlanmış olsa da cephe ve çatılara eklenen kimi zaman hareketli tekstil ve ahşap detaylar diğer modüllerle birleştirildikten sonra, çeşitlenen fonksiyonlarıyla farklılaşarak tecrübeye dayalı bir kullanım sunmaya başlamaktadır.

Bir modül, iki ahşap çerçeve yüzeyinden oluşmaktadır. Bu yüzeyler

ikincil kirişlerle birleşerek ana yapıyı oluşturmaktadır. Ana yapıya farklı kotlarda ve bağlantılarda döşemeler eklenerek modül tekil bir şekilde farklılaşmaktadır. Modülün cephesinde ve çatısında kullanılan panel detayları ise çevresiyle kurduğu ilişkinin sınırlarını tarif etmektedir. Ayrıca masa olarak kullanılabilir olan X modülleri bir köprü görevi görerek ana yapı modülü ile bağlantıyı güçlendirirken modüllerin monoton tekrarını bozarak yapıya hareket kazandırmaktadır. Bütün modüller yatay şekilde paketlemeye uygun paneller hâlinde demonte edilerek tekrar taşınabilmeyi olanaklı hâle getirmektedir.

Parlak kırmızı renkli, değerli bir taş anlamına gelen LÂL, Samandağ'a yerleştiğinde lâl olup susmakta, sessizce gündelik hayatın bir parçası olmaya ve orali insanlarla bir olmaya çabalamaktadır.

FON

PROJE ADI **FON // Samandağ**
 PROJE YERİ **Samandağ, Hatay**
 PROJE YÜRÜTÜCÜLERİ **A. Hilal Uğurlu, Kürşad Özdemir**
 PROJE ASİSTANLARI **Dilan Erdoğan, Tolga Dağlı**
 TASARIM ve UYGULAMA EKİBİ **Ada Sayın, Benu Algül, Buse Küçük, Buse Taş, Doğa Ataman, Gözde Defne Kocaman, Hüseyin Özgül, İdil Can, Meriç Azra İzer, Neslihan Uğurlu, Sinan Can Poslu, Şüheda Rahmet Yüksel, Yağız Kocabal, Zeynep Şirolu**
 PROJE ve UYGULAMA YILI **2023 (12-23 Haziran; 7-8 Ağustos)**

Samandağ'da depremin ardından bölgeye eğitim alanında ciddi ve organize yardımlar yapan Birleşmiş Eller Derneği ile üç Samandağlı eğitimci bir araya gelerek deprem sonrasında bölge gençlerine öncelikle güvende olabilecekleri ve kendilerini geliştirmelerine katkı sunabilecek Üniversite Kitap Kafe adını verdikleri bir oluşum kurmuşlardır. Önce belirli sayıda çadır ve konteyner hasarlı bir okul binasının kullanılmayan bahçesinde kurulmuştur. Bu yapılarda kütüphane, lise ve üniversiteye hazırlanan öğrenciler için özel çalışma alanları, bilgisayar laboratuvarı, tiyatro, müzik, sanat alanlarında kurslar için mekânlar ortaya çıkmıştır. Proje grubumuz tam da bu aşamada bu ekiple tanışmıştır.

Üniversite Kitap Kafe öğretmenleri ve kullanıcı öğrencileri ile yaptığımız görüşmelerde ihtiyaçlarının tiyatro eğitimleri sırasında kulis/sahne/fon olarak kullanılabilir çok amaçlı bir mekân olduğunu dile getirmişlerdir. Önemli bir ortak dert, sürekli çadır ve konteynerlerde geçen yaşamın getirdiği monotonluk ve mekânsal nitelik eksikliği olmuştur.

Bu görüşmelerin ardından hem kullanıcıların arzularını hem de deprem bölgesinin gerçeklerini göz önüne alan çeşitli ana prensipler belirlenmiştir. Bunların başında hafiflik, kurulum kolaylığı, taşınabilirlik, çok fonksiyonluluk gelmiştir. Gerektiğinde tek kişinin taşıyabileceği ve hiçbir el aletine ihtiyaç duymadan kurup demonte edebileceği, ticari bir aracın bagajına sığabilecek büyüklükte panellerden oluşacak, dolayısıyla yer değiştirmesi gerekirse problem yaratmayacak, kullanıcıların farklı ihtiyaçlarına cevap verebilecek bir tasarım yapılması ana kriterlerimiz olmuştur.

18 kişilik ekibimiz tarafından belirlenen kriterlere uygun olarak iki farklı uzunlukta panel grubu tasarlanmış ve bunların bağlantı detayları çözülmüştür. Kelebek somunlu civatalar kullanılarak kurulum ve söküm sırasında el aleti ihtiyacı ortadan kaldırılmıştır. Birbirlerine eklenerek uzayan panel dizilerinin tekrarıyla dinamik ve farklı koşullara uyabilecek kompozisyonlar elde etmek mümkün olmuştur. Hafif ve modüler yaklaşım panellerin üretimi, prova edilmesi, Samandağ'a gönderilmesi ve yerinde kurulumu aşamalarında kolaylık sağlamıştır.

Hangar'daki üretim sürecinin son aşamasında, Üniversite Kitap Kafe, bulunduğu mekândan çıkartılmış

ve başka bir yerde yeniden yapılanması gerekmiştir. Dış mekânda kullanılacağını varsaydığımız projemiz, iç mekânda kurulup bir süre burada kullanıma açılmıştır. Ancak daha sonra yeniden bir dış mekâna taşınması planlanmaktadır. Henüz projenin uygulanması aşamasında yaşanan bu değişiklikler, bir yandan afet bölgelerinin kaotik ve bilinmezliklerle dolu yapısını bize öğretirken öte yandan belirlediğimiz ve sadık kaldığımız tasarım kriterlerinin önemini de göstermiştir.

LÂL ve FON ekipleri olarak yaptıkları muhteşem işlerin bir parçası olabilmekten çok mutlu olduğumuz ve bizleri Samandağ'da büyük bir misafirperverlikle ağırlayan Birleşmiş Eller Derneği Gençlik Merkezi yöneticisi Andaç Özalp Dalva'ya; Üniversite Kitap Kafe'nin kurucu öğretmenleri Diyar Sağaltıcı, Sedat Hoca ve İbrahim Sağaltıcı'ya; Atölye Avangard'ın kurucu hocaları Ferat Yolcu, Çiğdem Aksa ve Müjde Arslan'a ve kendisi de Samandağlı olan ve tüm süreçte fiilen yanımızda olan öğrencimiz Hıdır Onur Bahar'a tüm destekleri için sonsuz teşekkürlerimizle...

Ozan Avcı, Dr. Öğr. Üyesi, MEF Üniversitesi, Mimarlık Bölümü

Ceren Çelik, Dr. Öğr. Üyesi, MEF Üniversitesi, Mimarlık Bölümü

Arda İnceoğlu, Prof. Dr., MEF Üniversitesi, Mimarlık Bölümü

Kürşad Özdemir, Dr. Öğr. Üyesi, MEF Üniversitesi, Mimarlık Bölümü

Didem Sağlam, Öğr. Gör., MEF Üniversitesi, Mimarlık Bölümü

Buket Samancı, Ar. Gör., MEF Üniversitesi, Mimarlık Bölümü

Esra Sert, Dr. Öğr. Üyesi, MEF Üniversitesi, Mimarlık Bölümü

A. Hilal Uğurlu, Doç. Dr., MEF Üniversitesi, Mimarlık Bölümü

Büşra Ünver, Dr. Öğr. Üyesi, MEF Üniversitesi, Mimarlık Bölümü

Zülfüye Yıldız, FADA Lab Koordinatörü

